

> Retouradres 19530, 2500 CM Den Haag

KWR Watercycle Research Institute
t.a.v. Edu Dorland
Postbus 1072
3430 BB Nieuwegein

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Postbus 19530
2500 CM DEN HAAG
www.rvo.nl
T 088-042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
GC/2018/005

Datum 26 mei 2021
Betreft Goedkeuringsbesluit
Gedragscode Wet natuurbescherming voor drinkwaterbedrijven. Onderdeel
Soortenbescherming.

Geachte heer Dorland,

Bij besluit van 23 februari 2021 heeft u het goedkeuringsbesluit (hierna: besluit) voor de door u opgestelde gedragscode ontvangen. Er is een foutieve term in het goedkeuringsbesluit opgenomen. Daarom heb ik besloten het besluit ambtshalve te wijzigen. Dit gewijzigde besluit vervangt het oorspronkelijke besluit en moet als bijlage aan de gedragscode worden toegevoegd.

Procesverloop

Op 23 juli 2020 heeft u mij de *'Gedragscode Wet natuurbescherming voor drinkwaterbedrijven. Onderdeel Soortbescherming'* (hierna: gedragscode) aangeboden in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: de Wnb) met het verzoek deze goed te keuren.

Voor de goedkeuring wordt de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure van Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd. De gedragscode heeft samen met het ontwerpbesluit vanaf 17 december 2020 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Op het ontwerpbesluit en de gedragscode zijn geen zienswijzen ingediend. Op 23 februari 2021 is het besluit genomen en de gedragscode goedgekeurd.

Ambtshalve wijziging

Op 15 april 2021 is door dr. E. Dorland aangegeven dat in het besluit van 23 februari 2021 een foutieve term is opgenomen onder *'Geografische reikwijdte'*. Het besluit is op dit punt ambtshalve gewijzigd. De ambtshalve wijziging vervangt het besluit van 23 februari 2021.

Wettelijk kader

Vrijstelling op basis van een gedragscode

Op grond van artikel 3.31 Wnb kan vrijstelling worden verleend van de verboden bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10 Wnb, en de krachtens artikel 3.11 Wnb, eerste lid, geldende verplichting tot melding, bij handelingen die zijn beschreven en aantoonbaar worden uitgevoerd conform een

door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik; of
- d. een ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Onze referentie
GC/2018/005

Goedkeuring gedragscode

Een gedragscode wordt conform artikel 3.31, tweede lid, Wnb uitsluitend goedgekeurd als hierin een wijze van uitvoering van werkzaamheden is beschreven, waarmee afdoende gewaarborgd is dat ten aanzien van beschermde soorten:

- a. voldaan wordt aan de genoemde voorwaarden, zoals genoemd in de artikelen 3.3, vierde lid, 3.8, vijfde lid en 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, Wnb;
- b. geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- c. zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen houdt in dat van de beschreven werkzaamheden geen wezenlijke invloed uitgaat op beschermde soorten en voorafgaand en tijdens de werkzaamheden in redelijkheid alles wordt verricht of gelaten om schade aan beschermde planten en/of diersoorten te voorkomen, of zo veel mogelijk te beperken.

Afstemming met provincies

Overeenkomstig artikel 3.31, vierde lid, Wnb heb ik mijn voornemen tot het goedkeuren van de gedragscode afgestemd met Gedeputeerde Staten van de provincies. Genoemde afstemming heeft uit oogpunt van efficiëntie plaatsgevonden voorafgaand aan het indienen van de gedragscode voor goedkeuring, opdat gewenste aanpassing van de gedragscode onverwijld in gang kon worden gezet.

Toetsing

Reikwijdte van de gedragscode

Gebruikers

De gedragscode is opgesteld in opdracht van Vewin en is primair bedoeld voor alle Nederlandse drinkwaterbedrijven of door partijen die werken onder regie van een drinkwaterbedrijf. Dit kan alleen als deze partijen voldoen aan alle eisen en voorwaarden die de gedragscode stelt aan de uit te voeren werkzaamheden.

Werkzaamheden

In paragraaf 2.2 worden de werkzaamheden genoemd die onder 'bestendig beheer en onderhoud' verstaan worden en die onder de vrijstelling van deze gedragscode vallen.

Deze werkzaamheden vallen naar mijn oordeel onder bestendig beheer of onderhoud, of bestendig gebruik als bedoeld in artikel 3.31, eerste lid, onder a en c, Wnb, mits het hierbij gaat om werkzaamheden die steeds gericht zijn op behoud van de bestaande situatie.

Soorten

Voor werkzaamheden die in het kader van bestendig beheer en onderhoud worden uitgevoerd geldt de gedragscode als vrijstelling voor alle soorten zoals genoemd in bijlage II en bijlage III van de gedragscode, mits conform de voorgeschreven maatregelen wordt gewerkt.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Onze referentie
GC/2018/005

Geografische reikwijdte

De gedragscode is van toepassing op de beheergebieden van alle Nederlandse drinkwaterbedrijven. De gedragscode kan uitsluitend voor bovengenoemde werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud gebruikt worden.

Gunstige staat van instandhouding en andere bevredigende oplossing

Bij een correcte naleving van de gedragscode is gewaarborgd dat de betreffende werkzaamheden geen wezenlijke negatieve invloed kunnen hebben op de staat van instandhouding van beschermde soorten. Er wordt namelijk een ecologisch protocol opgesteld door een ecologisch deskundige op het gebied van de aanwezige soorten. In het ecologisch werkprotocol worden afspraken vastgelegd met betrekking tot de beschermde soorten. Er wordt een beoordeling opgenomen van de mogelijke effecten op beschermde soorten en maatregelen die verbodsbepalingen op de Wnb weten te voorkomen. De gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten wordt daarmee gewaarborgd.

Vóór het uitvoeren van de werkzaamheden moet worden afgewogen of er een andere bevredigende oplossing bestaat die leidt tot minder schade aan beschermde planten en/of diersoorten. Ik verzoek u dan ook om dit aspect in een vroeg stadium van de planvorming te beoordelen en om de besluitvorming hieromtrent te documenteren.

Beoordeling belangen

Deze in de gedragscode beschreven werkzaamheden worden uitgevoerd in het belang van de 'volksgezondheid of openbare veiligheid', 'dwingende redenen van groot openbaar belang' en 'bescherming van wilde flora of fauna'.

'Volksgezondheid of openbare veiligheid'

Een aantal werkzaamheden in waterwingebieden van drinkwaterbedrijven vindt plaats om de volksgezondheid te garanderen. De beschikbaarheid van voldoende productiecapaciteit en (schone) bronnen is noodzakelijk om nu en in de toekomst voldoende drinkwater te kunnen leveren. In de Drinkwaterwet is verder vastgesteld dat drinkwater geen nadelige invloed mag hebben op de gezondheid. Het beheer van waterwingebieden draagt bij aan de bescherming van schone drinkwaterbronnen. Voor de genoemde activiteiten in deze gedragscode geldt daarom ook dat ze plaatsvinden in het kader van de volksgezondheid.

'Dwingende redenen van groot openbaar belang'

De werkzaamheden die in de gedragscode zijn beschreven, behoren tot of worden uitgevoerd ten behoeve van de wettelijk opgedragen taken van de drinkwaterbedrijven (Drinkwaterwet). Werkzaamheden ten behoeve van de veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening zijn van groot openbaar belang. Drinkwaterbedrijven zijn verplicht om een continue en betrouwbare levering van drinkwater mogelijk te maken. Behalve werkzaamheden zoals het reguliere onderhoud aan pompputten, waarnemingsputten, leidingen, installaties,

gebouwen en spoelvijvers, zijn ook het milieuvriendelijk beheer van het intrekgebied (ter bescherming van de kwaliteit van het onttrokken water) en het periodieke onderhoud aan infiltratiepanden, inlaatkanalen en dergelijke noodzakelijk voor het garanderen van voldoende kwantiteit.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Onze referentie
GC/2018/005

'Bescherming van wilde flora of fauna'

Inrichting en beheer van waterwingebieden zijn van belang om schoon drinkwater te kunnen veiligstellen. Een groot deel van de waterwingebieden zijn ingericht als natuur en worden als zodanig beheerd. Dit zorgt dat het water tijdens de infiltratie niet vervuild raakt en biedt bescherming van de natuurlijke bronnen.

Ook zorgt dit voor de beschikbaarheid en instandhouding van groeiplaatsen en leefgebieden voor beschermde flora en fauna. De drinkwaterbedrijven leveren op deze wijze een belangrijke bijdrage aan de natuur in Nederland.

Naar mijn oordeel passen de genoemde werkzaamheden binnen de voorwaarden en belangen genoemd in de artikelen 3.3, vierde lid, 3.8, vijfde lid, en 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, Wnb. Voor de activiteiten zoals beschreven in de gedragscode voor de uitvoering van werkzaamheden voor bestendig beheer of onderhoud kan dan ook vrijstelling van de verboden genoemd in de betreffende artikelen van de Wnb worden verleend bij het toepassen van deze gedragscode.

Voorzorgsmaatregelen

Wezenlijke negatieve invloed

Met een gedragscode moet door zorgvuldig handelen een wezenlijk negatieve invloed op (de lokale populaties van) beschermde soorten worden voorkomen. Het is de verantwoordelijkheid van de gebruiker van de gedragscode om bij elk project te beoordelen of hiervan sprake is. Dit moet van geval tot geval worden beoordeeld. Omdat een gedragscode juist bedoeld is om gebruikt te kunnen worden in meerdere gevallen, moet worden aangegeven hoe bij elk individueel project beoordeeld wordt of er sprake is van wezenlijk negatieve invloed op beschermde soorten. De gedragscode voldoet op dit punt aan de eisen die hieraan worden gesteld.

Maatregelen voor zorgvuldig handelen

In hoofdstuk 4 van de gedragscode zijn voorzorgsmaatregelen opgenomen om (risico op) schade aan beschermde soorten te minimaliseren. In geval er onvoorziene natuurwaarden worden aangetroffen tijdens werkzaamheden, staat in paragraaf 2.7 beschreven hoe er moet worden gehandeld.

De beschreven voorzorgsmaatregelen zijn minimumnormen voor zorgvuldig handelen, waar de gebruiker van de gedragscode zich in ieder geval aan moet houden. Waar bijvoorbeeld staat "zo veel mogelijk", "in redelijkheid" of "in beginsel", beschouw ik de daar beschreven voorzorgsmaatregel als de concreet na te leven gedragsregel. Als ondanks het werken conform de voorgeschreven maatregel(en) toch incidenteel schade optreedt aan beschermde soorten, is de vrijstelling die deze gedragscode verleent van toepassing.

Ecologisch werkprotocol

De relevante maatregelen voor zorgvuldig handelen zijn in een ecologisch werkprotocol opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol moet op de locatie, waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, aanwezig zijn en bekend zijn onder werknemers die betrokken zijn bij de werkzaamheden. Werkzaamheden moeten volgens dit protocol uitgevoerd worden.

Het ecologisch werkprotocol beschrijft u in paragraaf 3.5. De betrokkenen worden voorafgaand aan de werkzaamheden geïnformeerd over de gedragscode en de te volgen werkwijze.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Onze referentie
GC/2018/005

Benutting of economisch gewin

Naar mijn oordeel vindt er bij de beschreven werkzaamheden geen benutting of economisch gewin van beschermde soorten plaats.

Verantwoordelijkheid

De eindverantwoordelijkheid voor het toepassen van de gedragscode bij werkzaamheden ligt bij de drinkwaterbedrijven. Dit betekent dat wanneer bijvoorbeeld aannemers beheer en onderhoud uitvoeren in opdracht van een drinkwaterbedrijf, deze partijen duidelijke instructies van het drinkwaterbedrijf krijgen voor het gebruik van de gedragscode. De verantwoordelijkheden worden in paragraaf 3.2 en 3.3 van de gedragscode beschreven.

Calamiteiten

In paragraaf 2.6 van de gedragscode wordt aangegeven hoe gehandeld moet worden bij het optreden van calamiteiten. Voor zover in de gedragscode wordt ingegaan op calamiteiten, wordt opgemerkt dat het niet mogelijk is om in die situaties te voorzien bij een gedragscode. Calamiteiten vallen dan ook niet onder de reikwijdte van de gedragscode. Voor calamiteiten zal daarom (zo nodig) een afzonderlijke ontheffing moeten worden aangevraagd.

Documentatie van de toepassing van de gedragscode

De toepassing van de gedragscode moet goed gedocumenteerd worden. In paragraaf 3.6 van de gedragscode is voorzien in de wijze waarop dit moet gebeuren. De documenten moeten tot twee jaar na afloop van een activiteit worden gearhiveerd.

Inventarisatie

Wijze van inventariseren en deskundigheid

In paragraaf 3.4 van de gedragscode is beschreven hoe onderzoek naar beschermde soorten moet worden uitgevoerd. Gestart wordt met een bureauonderzoek om uit te zoeken of beschermde soorten in het onderzoeksgebied aanwezig kunnen zijn en wordt een verkennend onderzoek of Quicksan uitgevoerd in het veld. Wanneer nader onderzoek noodzakelijk is, wordt dit uitgevoerd door een deskundige waarbij gebruik wordt gemaakt van erkende methoden zoals uitgewerkt in de kennisdocumenten soort-natuurbescherming en soortinventarisatieprotocollen. In paragraaf 2.3, kader 2.1 staat opgenomen wat wordt verstaan onder een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten.

Lijst met beschermde soorten

De gedragscode bevat een lijst met soorten waar een inventarisatie zich op moet richten. In bijlage II van de gedragscode heeft u een overzicht van de te beschermen soorten opgenomen. In bijlage III heeft u een overzicht van jaarrond beschermde vogelnesten opgenomen. Ik wijs u er op dat de verbodsbepalingen gelden voor alle broedende vogels.

Geldigheidsduur gegevens

Inventarisatiegegevens zijn 3 jaar geldig voor jaarrond beschermde vogelnesten en soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn¹ evenals soorten van bijlage II van de Conventie van Bern² en bijlage I bij de Conventie van Bonn³. Voor overige soorten geldt een cyclus van 5 jaar.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Onze referentie
GC/2018/005

Aandachtspunten bij het gebruik van de gedragscode

Natuurkalender

In de gedragscode wordt gebruik gemaakt van (natuur)kalenders. In de gedragscode wordt dit 'voorkeursperiode werkzaamheden' genoemd. Ik wil benadrukken dat een natuurkalender een hulpmiddel is voor de planning van werkzaamheden om een eventuele verstoring van flora en fauna te minimaliseren. De aangegeven gunstige en ongunstige perioden staan daarom niet vast, maar zijn richtlijnen. Actieve perioden van bepaalde soorten kunnen per jaar verschillen. De natuurkalenders kunnen daarom slechts een indicatie geven. Daarom moet altijd een ecologisch deskundige geraadpleegd worden.

Vogels

Voor vogels moet u rekening houden met het broedseizoen. Ik wijs u erop dat in de Wnb voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aan de orde is, ongeacht de periode. Verder wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van vogels die hun nestplaats en de directe omgeving daarvan het hele jaar als rust- en verblijfplaats gebruiken, jaarrond zijn beschermd.

Om rekening te kunnen houden met de actuele gevoelige perioden van de aanwezige soorten, betreft u een ecologisch deskundige bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden.

Zorgplicht

Ik wijs u erop dat voor alle soorten de zorgplicht van artikel 1.11 Wnb geldt. Deze zorgplicht is van toepassing op zowel beschermde als onbeschermde dieren en plantensoorten, ongeacht een ontheffing of een vrijstelling op grond van een goedgekeurde gedragscode. De zorgplicht schrijft voor dat u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan dieren- en plantensoorten voorkomt en, voor zover dat niet mogelijk is, aangerichte schade ongedaan maakt.

Beperkingen van de gedragscode

De vrijstelling op basis van deze goedkeuring geldt uitsluitend voor de werkzaamheden en soorten waarvoor in de gedragscode voorzorgsmaatregelen zijn opgenomen. In Bijlage II en bijlage III is een lijst met soorten opgenomen waarvoor deze gedragscode van toepassing is.

¹ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG 1992 L 206).

² Op 19 september 1979 te Bern tot stand gekomen Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke leefmilieus (Trb. 1980, 60).

³ Op 23 juni 1979 te Bonn tot stand gekomen Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten (Trb. 1980, 145).

Indien de werkzaamheden ertoe leiden dat de ecologische functionaliteit van de verblijf- en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten verloren gaat, valt dit niet onder de vrijstelling van de gedragscode maar moet een ontheffing worden aangevraagd.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Onze referentie
GC/2018/005

Als u voor het uitvoeren van uw maatregelen beschermde planten en dieren moet verplaatsen is dat toegestaan. U mag deze soorten verplaatsen uit de directe gevarenzone naar een vergelijkbare habitat qua kwaliteit en omvang in de directe omgeving.

Voorwaarde is wel dat u de beschermde planten en dieren in één keer verplaatst, zonder onnodig oponthoud. In deze situatie is geen sprake van het uitzetten van dieren in de zin van artikel 3.34 Wnb, waardoor een aparte ontheffing van de verbodsbepalingen van artikel 3.34 Wnb niet aan de orde is.

Vleermuizen, muizen en vogels mogen nadrukkelijk niet gevangen of verplaatst worden. Reden hiervoor is de stressgevoeligheid van deze dieren. Bij het vangen kunnen zij overlijden. Wilt u dieren of planten tijdelijk ergens anders onderbrengen, zonder hen (direct) vrij te laten in de omgeving? Dan heeft u altijd een ontheffing nodig. Ook hier is de zorgplicht van toepassing. Het verplaatsen moet dan ook gebeuren buiten de kwetsbare perioden van de betreffende soort. Een goedgekeurde gedragscode op grond van de Wnb laat de toepassing van de andere bepalingen van de Wnb onverlet, zoals de regels ter bescherming van Natura 2000-gebieden en/of de meld- en herplantplicht van houtopstanden (respectievelijk hoofdstukken 2 en 4 Wnb).

Duur geldigheid van de gedragscode

De goedkeuring geldt tot 1 juni 2023. Daarna wordt bezien of de uitkomsten van het project 'Gedragscode, hoe verder' leiden tot aanpassing van de code.

Op grond van artikel 5.4, negende lid van de wet kan het goedkeuringsbesluit worden ingetrokken indien naar mijn oordeel de instandhouding van de soorten, of de trend in de staat van instandhouding van deze soorten daartoe noodzaakt.

Met dit goedkeuringsbesluit vervalt de 'Gedragscode Flora- en Faunawet voor drinkwaterbedrijven', die is goedgekeurd op 11 december 2009 en op 7 juli 2016 voor het laatst is verlengd.

Project 'gedragscodes, hoe verder?'

Gedurende het project 'gedragscodes, hoe verder?' is duidelijk geworden dat het Reikwijdtedocument waar hard aan gewerkt wordt een belangrijk onderdeel vormt voor huidige en toekomstige gedragscodes. Daarnaast worden er over andere onderwerpen afspraken gemaakt die uiteindelijk ook in beleidsregels kunnen worden vastgelegd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de meldplicht.

Om op enig moment alle goedgekeurde gedragscodes een uniforme werkwijze te laten bevatten, is er voor gekozen de goedkeuringstermijn te laten lopen tot 1 juni 2023. Vóór 1 juni 2023 worden de goedgekeurde gedragscodes indien nodig aangepast aan de vastgestelde werkwijze en omgezet naar de Omgevingswet. Vervolgens worden ze op 1 juni 2023 verlengd met 5 jaar.

Evaluatie en monitoring

Drie jaar na goedkeuring van de gedragscode wordt een evaluatie uitgevoerd naar de doeltreffendheid en werkbaarheid van deze gedragscode. De resultaten van de evaluatie worden betrokken bij het opstellen van de nieuwe gedragscode. De evaluatie van de gedragscode wordt samen met het concept van de nieuwe gedragscode toegestuurd aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland om mee te nemen bij de beoordeling.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Onze referentie
GC/2018/005

Vanuit ecologisch perspectief is vooral de vraag relevant of de uitgevoerde maatregelen het gewenste effect gehad hebben op de beschermde soorten. U moet daarom de populatie(s) van de beschermde soorten en de effectiviteit van de uitgevoerde maatregelen laten monitoren door een ecologisch deskundige. Dit gebeurt bij minimaal één activiteit per drinkwaterbedrijf per jaar. De monitoringsverslagen moeten worden toegezonden aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, onder vermelding van Team Vergunningen Natuur.

Conclusie

Ik keur de *'Gedragscode Wet natuurbescherming voor drinkwaterbedrijven. Onderdeel Soortbescherming'* goed. De goedkeuring geldt tot 1 juni 2023. Gezien bovenstaande overwegingen en met inachtneming van de aanvullingen en aanpassingen, ben ik van mening dat de gedragscode een werkwijze voorschrijft die voldoet aan de vereisten in artikel 3.31, tweede lid, Wnb.

Wanneer aantoonbaar conform de gedragscode wordt gewerkt geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1, tweede en vierde lid, 3.5, tweede en vierde lid, 3.10, eerste lid, aanhef en onder b en c, Wnb voor alle soorten zoals opgenomen in bijlage II en III van de gedragscode.

Beroepschrift

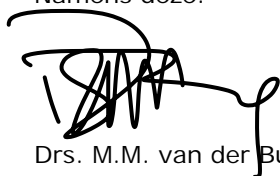
Binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is gepubliceerd kunnen belanghebbenden een beroepschrift indienen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de indiener van het beroepschrift zijn woonplaats in Nederland heeft.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Hoogachtend,

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Namens deze:

Drs. M.M. van der Burg
Directeur Kernprocessen EU
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland